

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
238/2017	Fylkesrådet	27.06.2017

Høring - Hoffmannselva kraftverk - Hamarøy kommune

Sammendrag

Fylkesrådet fraråder NVE å gi konsesjon til Hoffmannselva kraftverk. Hoffmannselva kraftverk vil trolig medføre en stenging av reindriftens flyttlei, og konsekvenser for den rødlistede arten ål (VU), samt fisk og fiske i et tilgjengelig friluftsområde. Kraftverket er planlagt i et vassdrag som allerede er preget av vannkraftutbygging og hvor det er gitt konsesjon til et nytt vannkraftverk i Femtevasselva. Summen av tidligere utbygginger, andre pågående prosjekter i området og det omsøkte vannkraftverket, gjør det vanskelig å se at miljøverdiene i området skal kunne opprettholdes på dagens nivå ved en utbygging.

Dersom det gis konsesjon til kraftverket, forutsettes det at utforming av midlertidig adkomst til damområdet skjer i dialog med fylkeskommunen for å minimere skadevirkningene på et regionalt viktig krigsminnemiljø. En midlertidig omlegging av reindriftens flyttlei i anleggsperioden må avklares med Landbruks- og matdepartementet. Det må gjøres en helhetlig vurdering av de samlede konsekvensene vannkraftverket og andre tiltak i vassdraget kan få for reindrift, naturmangfold og friluftsliv. Denne vurderingen må legges til grunn for konsesjonsvilkår, detaljplanlegging og avbøtende tiltak.

Bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har sendt på høring Nord-Salten Kraft AS (NSK) sin søknad om konsesjon for å kunne bygge Hoffmannselva kraftverk i Hamarøy kommune. Høringsfrist var 15. mai, men fylkeskommunen har fått utsatt frist til 28. juni.

Hoffmannselva kraftverk er tidligere søkt utbygd av Nord-Norsk Småkraft AS (NSK). Fylkesrådet fremmet innsigelse når de behandlet høringen i FR-sak 099/13 i mai 2013. Hovedbegrunnelsen for innsigelsen var de negative konsekvensene for et viktig flyttlei for reindrift. I tillegg ble de negative konsekvensene for friluftsliv og kulturminner vektlagt. Innsigelsen ble vurdert trukket dersom tiltaket ble endret slik at det ikke var til permanent hinder for viktig flyttlei for reindrift.

Søknaden ble avslått av NVE i 2014. NSK klaget på vedtaket, men fikk ikke medhold av Olje- og Energidepartementet i denne klagen. Det avgjørende for avslaget var hensynet til reindrift og stenging av flyttlei. Videre ville prosjektet hatt negative konsekvenser for kulturminner og for gyte- og oppvekstområde for laks, sjørret og ørret.

Søknaden som nå er sendt på høring inneholder en annen løsning enn den forrige. Det er

avklart med NVE at søknaden behandles som en ny søknad, og ikke som en endring av tidligere innsendt søknad. Fylkeskommunens innsigelse er knyttet til den forrige søknaden og gjelder derfor ikke for foreliggende søknad.

Hoffmannselva kraftverk vil utnytte vannfallet mellom det uregulerte Fjerdevatnet og Sandnesvatnet (se figur 1). Inntaksdam skal bygges 200 m. nedstrøms utløpet fra Fjerdevatnet og nedstrøms første fossefall i Hoffmannselva. Dammen vil bli om lag 45 m. lang med største høyde på ca. 3 m. Fra inntaket er det planlagt vannvei i tunnel på 350 m, til en kraftstasjon i fjell. Utløpet er planlagt i elva om lag 100 m. oppstrøms utløpet i Sandnesvatnet.



Figur 1. Detaljkart over omsøkte Hoffmannselva kraftverk.

Kraftstasjonen vil tilknyttes strømmettet ved en ca. 800 meter lang jordkabel frem til Falkelv transformatorstasjon. Permanent adkomst til anlegget er planlagt langs en 4-500 m. ny vei fra E6, hvor en også kan etablere adkomst til Hoffmannselv gård om ønskelig. Om lag 15.000 m³ av utsprengt masse planlegges lagt i deponi. Det er planlagt deponi på et industriområde eid av NSK på Tømmerneset, hvor en ønsker å fylle et området på om lag 8 mål. En del av massene ønsker man å dumpe i et gammelt grustak ved Rekvasstjønnan, hvor Statskog som grunneier stiller seg positiv dette.



Figur 2. Nedbørsfeltet til Hoffmannselva består av to delfelt. Delfeltet til høyre (røde grenser) er delvis overført til Fjerdvatnet og har blitt utbygd/regulert for kraftproduksjon i flere omganger. Delfeltet til venstre (sorte grenser) er uten vannkraftverk i dag, men det er gitt konsesjon til Femtevassselva kraftverk (2010). Vann som opprinnelig var i delfeltet (t.h.) overføres nå fra Slunjka-jávrra til Rekvatnet.

Installert effekt i anlegget vil være 3,2 MW med en estimert årsproduksjon på 16,6 GWh. Dette gir strøm til ca. 815 husstander. Produksjon om vinteren vil være 12 GWh og produksjon om sommeren vil være 4,6 GWh. Det er planlagt en minstevannføring på 1,61 m³/s sommersesongen og 0,91 m³/s vintersesongen.

Ettersom Fjerdevatn ikke reguleres, vil minstevannføring og produksjon avhenge av tilsig eller slipp fra Rekvatn kraftverk i samme vassdrag. Mesteparten av avløpet fra Rekvatn kraftverk kommer sent på høsten og gjennom vinteren. Dette forklarer den relativt høye produksjonen i Hoffmannselva kraftverk i vintersesongen (12GWh). Utbyggingskostnaden for kraftverket er estimert til 4,5 kr/kWh.

Problemstilling

Konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn

Det vises til vedlegg 1 til saken for konsesjonssøknadens vurdering av konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn.

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak:

- Minstevannføring tilsvarende 5-persentil for sommer og vinter
- Det vil bli tatt hensyn til landskap, biologisk mangfold og kulturminner når det skal stikkes traseer for vannvei og vei.
- Den naturlige flora på stedet vil benyttes i revegeteringen. I tillegg vil man forsøke å ta vare på vekstlaget og avdekningsmasser under anleggsperioden på en slik måte at det kan legges tilbake ved tildekking av opparbeidete områder.
- Det skal opprettes kontakt med reindriftsnæringen. Anleggsarbeidet skal tilpasses slik at det forstyrrer reinen i nærområdet så lite som mulig og tas spesielt hensyn i drivingsfasen.
- Omløpsventil i kraftstasjon som reduserer konsekvensen ved utfall av kraftstasjon.
- Hvis det finnes egnede lokaliteter i tiltaksområdet vil det bli satt ut kasser som er egnet til hekking for fossefall.

- *Det vil bli støpt en terskel langs bunn av inntaksdammen for å lede ål til luke for minstevannføringslipp.*
- Mulig avbøtende tiltak: *Av hensyn til utøvelsen av elgjakt bør man i den grad det er mulig unngå å legge de mest støyende anleggsarbeidene til siste halvdel av september. Dette forutsetter dialog med eventuelle interessegrupper.*

Opplysninger for fylkeskommunens ansvarsområder

Kulturminner

Tiltaket ligger innenfor et krigsminnemiljø av regional verdi. Den nye planen vil i liten grad berøre sporene etter byggingen av *Polarjernbanen* negativt, forutsatt at planlagt midlertidig adkomst til damområdet ikke medfører inngrep i den tidligere krigsfangegravplassen eller det tyske steinbruddet øst for Hoffmannselva.

Tiltaket er ikke i konflikt med kjente, arkeologiske kulturminner. Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert. Hvis det gis konsesjon for utbygging, vil det pålegge utbygger en aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle treffe på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd.

Vannforskriften

I følge vann-nett vil kraftverket berøre vannforekomsten *Hoffmannselva* (ID 170-102-R). Grunnet regulering lengre oppe i vassdraget er den kategorisert som en strekt modifisert vannforekomst (SMVF). Miljømålet for vannforekomsten er godt økologisk potensial innen 2021. Miljømålet er videre konkretisert til mål om en høstbar fiskebestand av utvalgte arter som ikke er avhengig av vedlikeholdstiltak. Foreslåtte tiltak i vannforekomsten er stabil minstevannføring og problemkartlegging. Det er NVE som sektormyndighet som skal vurdere om de økologiske forholdene i vannforekomstene vil endres negativt som følge av kraftutbyggingen, og om miljømålet vil nås (vannforskriften § 12).

Friluftsliv

Hele tiltaket er planlagt innenfor det kartlagte friluftsområdet *Hoffmannselv, husmannsplass*. Friluftsområdet beskrives som et utfartsområde, med verdien *viktig*. Området beskrives slik: *Blandingsskog, opparbeidet sti/vei langs elva. Gammel husmannsplass, trolig den eldste i Hamarøy. Turen egner seg for sykkel og barnevogn, samt for luftetur for slitne bilførere.*

Landskap

Tiltaket vil ligge i landskapstypen *åpent dallandskap med innsjøpreg og infrastruktur*. I følge landskapskartleggingen har landskapet hvor tiltaket er planlagt under middels verdi regionalt, og er vurdert som et vanlig forekommende landskap lokalt. Verdivurderingen er basert på landskapets representativitet og sjeldenhet sammenliknet med lignende landskapstyper i Nordland.

Sammendrag av andre instansers uttalelser - Se fullstendige uttalelser i vedlegg.

Fylkesmannen i Nordland

Av hensyn til reindriftas bruk av området, samlet belastning for reinbeitedistriktet og forholdet til omlegging av flyttlei i forbindelse med utbedringer av E6, ble det også til de nå reviderte planene for Hoffmannselva kraftverk vurdert å fremme innsigelse. Under tvil fremmes det likevel ikke innsigelse, men Fylkesmannen vil sterkt fraråde at det gis konsesjon for bygging av Hoffmannselva kraftverk. (...) Dersom NVE velger å gi konsesjon til

kraftverket, må dette avklares med Landbruks- og matdepartementet for å unngå at tiltaket kommer i motstrid med vedtak om omlegging av flyttlei i forbindelse med utbedring av E6.

Sametinget

Sametinget fremmer på bakgrunn av belastninga for reindrifta innsigelse til Hoffmannelva kraftverk. Sametinget er kritiske til at det foregår svært mange utbygginger som over tid som belaster Stajggo Habmer reinbeitedistrikt og truer deres naturgrunnlag. Vi forventer at det i eventuelle konsesjoner inngås klare og forpliktende avtaler med reindrifta om anleggsfase og drift slik at de sikres forutsigbarhet. Og det må ikke foregå anleggsdrift når reinen benytter området. Vi er også oppmerksom på at det ikke tilrettelegges for veier og infrastruktur som gir økt ferdsel inn i bruksområdene til reindrifta. Det er viktig at NVE setter klare vilkår om dette ovenfor tiltakshaver i sine konsesjonsvilkår.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland

Når det gjelder naturmangfold så er det særlig vanntilknyttede organismer som vil bli negativt påvirket som følge av sterkt redusert vannføring på strekningen. (...) Selv om undersøkelser har vist at tettheten av ørret og laks er lav, er FNF Nordland opptatt av at det naturlige økosystemet holdes i balanse og at vanntilknyttede organismers livsbetingelser opprettholdes. FNF Nordland ber om garantier for dette blir opprettholdt, og at søknaden avslås dersom en finner at det ikke vil la seg gjøre. (...) Berørt område er lett tilgjengelig for enkle former for friluftsliv, og som det kommer frem av utredningen (samt under NVEs befarings i 2013 av daværende søknad) er nedre del av Hoffmannselva godt egnet til fiske. Avslutningsvis ber vi om at det gjøres en grundig vurdering av den samlede belastningen på vassdragsnaturen i området og i Hamarøy for øvrig.

Edvard Olav Stenbakk – Bruker av friluftsområdet

Naturområdene i Sagvassdalen er spesielle og har sin primære verdi i vassdraget. (...) Noe av det som ikke fremkommer i søknaden for Hoffmannselv er vassdraget sett under ett, og at også Femtevasselva er søkt (vedtatt?) utbygd. Om denne blir utbygd vil den fremlagte søknaden være svært misvisende med hensyn til nedbørsfelt og uregulert område. Falkelva som kom fra Rekvatnet og munnar ut i Sandnesvatnet har i dag meget begrenset vannføring og Sandnesvatnet har derfor bare Hoffmannselv igjen som viktig gyteelv for større fisk. (...) Hoffmannselv har fossefall og kulper med urørt gammel fuktig skog rundt. Terrenget rundt selve elveløpet er ulendt og derfor mere vanskelig drevet slik at skog får stå i fred. Dette gir et rikt arts mangfold både botanisk og med hensyn til dyre- fugleliv. Elva er godt kjent som den viktigste gyteelva for fisk. (...) Med inngrep i Hoffmannselv er det et stikk midt i hjertet av vassdraget, og alle fosser og fall i hele vassdraget er da tatt.

Tor-Arne Nøstdal – Bruker av friluftsområdet og eier av eiendom ved Sandnesvatnet

At det ikke blir foretatt en ny offentlig høring, men at informasjon kun er sendt til «de som har uttalt seg tidligere» synes jeg er meget beklagelig. Utbygger ønsker at søknaden behandles som en «ny søknad», men med gammel/begrenset utgave av mot-argumentasjon. (...) I tillegg ser ikke saksdokumentasjonen ut til å være fullstendig oppdatert, da kartet med «Feltgrenser uregulert felt» ikke er helt riktig. NVE har gitt løyve til Nord-Norsk Småkraft AS til utbygging av Femtevasselva i 2010. Denne er ikke gjennomført enda, men må sees på i sammenheng med de angitte feltgrenser som blir angitt for Hoffmannselv. (...) Da Rekvatnet utbyggingene ble foretatt ble isforholdene i Fjerdevatnet ødelagt og temperaturøkningen ga også råk i Sandnesvatnet. Senere utvidelser og utbygginger har økt råka i Sandnesvatnet og redusert isens tykkelse. Hoffmannselv har vært en buffer for varmt vann til Sandnesvatnet! (...) Om eiere (...) igjen ønsker å drive og avvirke skog vil de få store problemer ved at

vinterveien forsvinner. Det er vanskelig å få en totaloversikt over utbyggingenes konsekvenser både på detalj-nivå, for de enkelte vann og generelt for vassdraget. Videre ser det ut som tidligere innvendinger blir ignorert eller faller bort, med mindre man er «på hugget» eller godt tilknyttet en «ryktebørs» (ref. «begrenset høring»). Jeg håper derfor at søknaden blir avvist både på bakgrunn av saksfremstilling så vel som de konsekvenser den medfører.

Vurdering

Fylkesråden viser til tabell 2 hvor kraftverkets konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier er vurdert i henhold til småkraftplanens kapittel 2. Tabellen viser de tema hvor en utbygging vil komme i konflikt med småkraftplanens tematiske retningslinjer. Tema uten konflikt er ikke inkludert i tabellen.

Tabell 2. Oversikt over tematiske retningslinjer i småkraftplanen som vil berøres ved utbygging av Hoffmannselva småkraftverk.

Tema	Vurdering av aktuelle tema i småkraftplanens kap. 2
Biologisk mangfold <i>Ål (VU)</i> <i>Rype (NT)</i> <i>Hare (NT)</i>	<p>B1. Utbygging av små vannkraftverk skal <i>ikke tillates</i> dersom det er fare for at prioriterte arter eller rødlistede arter i kategoriene sårbar (VU), sterkt truet (EN) og kritisk truet (CR), blir skadelidende.</p> <p><i>Avbøtende tiltak som kan hindre konflikt:</i> Det vil bli støpt en terskel langs bunn av inntaksdammen for å lede ål til luke for minstevannføringslipp.</p> <p>B2. Man skal være <i>svært restriktiv</i> med å gi tillatelse til tiltak dersom det er fare for at rødlistede arter i kategorien nær truet (NT) blir skadelidende.</p> <p><i>Forhold som kan hindre konflikt:</i> Prosjektområdet er ikke vurdert som viktig for rødlistearter som tidvis kan forekomme i influensområdet.</p>
Reindrift <i>Beiteområder for rein</i>	<p>E1. Det skal <i>ikke tillates</i> utbygginger som kan gi permanente hindringer for viktige flyttleier.</p> <p><i>Avbøtende tiltak som kan hindre konflikt:</i> Det skal opprettes kontakt med reindriftnæringen. Anleggsarbeidet skal tilpasses slik at det forstyrrer reinen i nærområdet så lite som mulig og tas spesielt hensyn i drivingsfasen for rein.</p> <p>E3. I øvrige områder for reindrift av middels verdi skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygging av små vannkraftverk.</p>
Friluftsliv <i>Viktig friluftsområde</i>	<p>I3. I øvrige områder som klassifiseres som viktige friluftsområder, skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygging og sekundæringrep som reduserer verdien for friluftslivet.</p>
Fisk og fiske <i>Anadrome laksefisk</i>	<p>D1. Når det åpnes for utbygging i vassdrag med anadrome laksefisk, innlandsfisk, og/eller ål skal det gjennomføres nødvendige tiltak som sikrer oppgang av fisk og ivaretar gyte- og oppvekstområder.</p> <p>D5. I anadrome vassdrag skal man være <i>svært restriktive</i> med å tillate utbygging som endrer naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på strekninger med laks, sjørret og/eller sjørøye.</p> <p><i>Avbøtende tiltak som kan hindre konflikt:</i> Slipp av tilstrekkelig minstevannføring.</p>
Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier	<p>Hoffmannselva kraftverk tilhører småkraftplanens prioriteringsnivå prioriterte med strenge betingelser.</p> <p>Utbygging kan tillates dersom avbøtende tiltak opprettholder viktige miljøverdier på dagens nivå, og at det er dokumentert at utbyggingen har stor samfunnsnytte.</p>
Vurdering av positive samfunnsvirkninger	
Positive samfunnsvirkninger	<p>Fylkesråden vurderer at Hoffmannselva kraftverk har <i>middels</i> samfunnsnytte. Kraftverket vil årlig bidra med ny fornybar energi tilsvarende 16,6 GWh, hvorav 12 GWh vil produseres om vinteren.</p>

Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden ber fylkesrådet om å fraråde NVE å gi konsesjon til Hoffmannselva kraftverk. Bygging av ny E6 i området har medført en omlegging av reinens flyttleie. Hoffmannselva

kraftverk vil føre til ytterligere aktivitet i området og vil trolig medføre en stenging av flyttleiet, ved at heller ikke den nye traseen kan brukes. Tiltaket kan også få konsekvenser for den rødlistede arten ål (VU), samt fisk og fiske i et tilgjengelig friluftsområde.

Kraftverket er planlagt i et vassdrag som er allerede preget av vannkraftutbygging og hvor det er gitt konsesjon til et nytt vannkraftverk i Femtevasselva. Konsekvensene ved en utbygging av begge kraftverkene er hverken omtalt eller vurdert i søknaden. Summen av tidligere utbygginger, andre pågående prosjekter i området og det omsøkte vannkraftverket gjør at det er vanskelig å se at miljøverdiene i området skal kunne opprettholdes på dagens nivå ved en utbygging. Fylkesråden mener derfor at fylkesrådet bør fraråde utbygging av kraftverket.

Dersom det gis konsesjon til Hoffmannselva kraftverk, forutsettes det at utforming av midlertidig adkomst til damområdet skjer i dialog med fylkeskommunen for å minimere skadevirkningene på et regionalt viktig krigsminnemiljø. En midlertidig omlegging av reindriftens flyttleie i anleggsperioden må avklares med Landbruks- og matdepartementet. Fylkesråden forutsetter også at det gjøres en helhetlig vurdering av de samlede konsekvensene vannkraftverket og andre tiltak i vassdraget kan få for reindrift, naturmangfold og friluftsliv, og at denne vurderingen legges til grunn for konsesjonsvilkår, detaljplanlegging og avbøtende tiltak.

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse. Sakens konsekvenser for miljø, reindrift og andre brukerinteresser er beskrevet tidligere i denne saken.

Vedtakskompetanse

Det vises til FT-sak 52/2016 «Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget», pkt. 3.27 4. avsnitt, der fylkesrådet er gitt myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon etter vannressurslovens § 8.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet fraråder Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) å gi konsesjon til Hoffmannselva kraftverk. Dersom det likevel gis tillatelse til omsøkt tiltak, forutsetter fylkesrådet at:
 - a. Utformingen av midlertidig adkomst til damområdet skal skje i dialog med Nordland fylkeskommune som regional kulturminnemyndighet for å minimere skadevirkningene på et regionalt viktig krigsminnemiljø.
 - b. Midlertidig omlegging av reindriftens flyttlei i anleggsperioden må avklares med Landbruks- og matdepartementet.
 - c. NVE må gjøre en helhetlig vurdering av de samlede konsekvensene kraftverket og andre tiltak i vassdraget kan få for reindrift, naturmangfold og friluftsliv. Denne vurderingen må legges til grunn for utforming av konsesjonsvilkår, detaljplanlegging og avbøtende tiltak.
2. Dersom det gis tillatelse til omsøkt tiltak ber fylkesrådet om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12, og med vannforskriften §12. NVE bes om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene eller vurderes ved detaljplanlegging.
 - a. Tiltakshavers foreslåtte avbøtende tiltak må inn i konsesjonsvilkårene.
 - b. Reinbeitedistriktene skal involveres i detaljplanleggingen av kraftanlegg for å gi en best mulig tilpasning.
 - c. Planleggingen bør skje i nær dialog med interessegrupper knyttet til jakt, fiske- og friluftsliv.
 - d. Tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.

Bodø den 19.06.2017

Ingelin Norsjø

fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse

sign

27.06.2017 Fylkesrådet

FRÅD-238/2017

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedlegg:

Tittel

Vedlegg 1 - Konsesjonssøknadens vurdering av kraftverkets konsekvenser

Sametinget - uttalelse med innsigelse - kopi

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland - høringsuttalelse -

søknad om bygging av Hoffmannselva kraftverk - kopi av brev til NVE

DokID

875707

863492

866955

Fylkesmannen i Nordland - uttalelse til ny søknad om konsesjon for bygging av Hoffmannselva kraftverk - Hamarøy - kopi	870372
Hoffmannselv	865033
IsforholdSandnesvatnet	865034
Til høring - søknad om konsesjon for bygging av Hoffmannselva kraftverk - høringsfrist 15.05.2017	843445